

Datum
2018-04-05
Ert datum
2017-12-20

Dnr
2018/009
Er ref
N2017/07438/FF

Näringsdepartementet
Enheten för främjande och förenkling
103 33 STOCKHOLM

E-post: n.registrator@regeringskansliet.se,
n.remisser.ff@regeringskansliet.se

Ang. Remiss av betänkande Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) har ombetts lämna synpunkter på betänkandet *Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring*. Tillväxtanalys har tagit del av betänkandet och lämnar kommentarer på de delar som ligger inom myndighetens kompetensområde. Svaren begränsas till kapitlen 3, 6, 7, 8, 14 och 15.

Tillväxtanalys noterar att det genomgående finns relativt få källor och referenser i utredningen. Generellt sett är en förutsättning för att ta fram evidensbaserade insatser att använda forskning och kunskap på området och resultat från tidigare utredningar. Varken Tillväxtanalys studier av besöksnäringen¹ eller relevanta studier från Kulturanalys och Trafikanalys refereras till i utredningen. Ingen av dessa aktörer har heller ingått i utredningens expertgrupp.

En samlad politik

Utredningen föreslår att det tas fram ett nytt övergripande mål och en nationell strategi för att stärka turism och besöksnäringen. Eftersom det finns många offentliga aktörer som arbetar med att främja besöksnäringen anser Tillväxtanalys att ett mål och en strategi med fördel kan användas för att fokusera och samordna deras insatser. Utredningens förslag på övergripande politiskt mål för turism och besöksnäringen är dock allmänt och relativt vagt uttryckt ("att öka besöksnäringens och turismens bidrag till hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling i hela landet"). Tillväxtanalys anser att målet behöver preciseras ytterligare, helst med mätbara delmål, både för framtida utvärderingar och för att styra främjande aktörers arbete.

Tillväxtanalys delar utredningens syn att det kan vara fördelaktigt med en strukturerad dialog mellan näringen, kommuner och myndigheter, såsom i det

¹ Se t ex: Tillväxtanalys PM 2013:08, PM 2014:07 PM 2015:06 samt Rapport 2016:02 "Utvärdering av hållbara turistdestinationer"

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Östersund
Postadress
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress
Studentplan 3, Östersund

Stockholm
Postadress
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress
Torsgatan 11, plan 4

Kontakt
010 447 44 00
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164

föreslagna besöksnäringens forumet. Det är dock oklart om det behöver inrättas ett nytt sekretariat för detta eller om det kan samordnas av ansvarigt departement, Näringsdepartementet, eller annan statlig myndighet. Det behöver även förtydligas vad forumet ska uppnå samt de deltagande aktörernas respektive uppdrag. Tillväxtanalys tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör ge Tillväxtverket ett stärkt mandat att samordna arbetet inom besöksnäringens myndighetsgrupp.

Utveckling, innovation och forskning

Forskningen visar att innovationsprocesser inom tjänstesektorn i allmänhet och besöksnäringen i synnerhet skiljer sig från traditionella innovationsprocesser.² Besöksnäringens innovationsprocesser bygger många gånger inte på den s.k. linjära modellen som generellt börjar med forskning/uppfinning. Snarare bygger den på erfarenheter och upplevelser samt interaktion med leverantörer och kunder, feedback från marknaden och nätverk. Därför kan det vara motiverat med ett organiserat arbete som syftar till att stödja och nyttiggöra befintliga innovationer, forskningsresultat och kompetenser i besöksnäringen, skapa former för ökad samverkan mellan besöksnäringens aktörer och bidra till ny forskning och innovation utifrån besöksnäringens behov. Huvudsakligt fokus bör ligga på tillämpad forskning grundad på näringens behov och specifika karaktärsdrag.

Utredningen föreslår att Tillväxtanalys får i uppdrag att utvärdera hur Tillväxtverkets och Jordbruksverkets befintliga och nya insatser, riktade till besöksnäringen, når företagen och stärker deras innovationsförmåga. Tillväxtanalys är av uppfattningen att de genomförande myndigheterna själva bör följa upp i vilken mån insatserna når företagen och vilka resultat de ger. Tillväxtanalys som en fristående part skulle kunna tillföra trovärdig kunskap genom att utvärdera om insatserna ger önskvärda effekter. För att detta ska kunna utvärderas på ett meningsfullt sätt krävs dock tydligare mål för vad som avses uppnås med insatserna. Det krävs också att det finns tillgång till relevant data och annan dokumentation från de operativa myndigheterna.

Data, statistik och analys

Tillväxtanalys delar utredningens syn att det behövs tillgång till förbättrad nationell statistik om turism och besöksnäringen. Vidare delar Tillväxtanalys utredningens uppfattning om att det är viktigt att data görs jämförbart mellan regioner, samt är konsistent på nationell nivå. För att kunna analysera turism och besöksnäringens betydelse och utveckling samt utreda hur den förda politiken påverkar sektorn krävs tillgång till relevanta data. Det behövs även data om vilka organisationer som fått stöd. Tillväxtanalys anser dock att det på grund av intressekonflikter kan vara olämpligt att ge en främjandemyndighet en ledande roll i analys- och

² Se t ex: Jensen, M.B., Johnson, B., Lorenz, E. & Lundvall, B.Å. (2007). Forms of knowledge and modes of innovation. *Research Policy*, 36: 680-693; Nordin, S. & Hjalager, A-M. (2017). Nordin, S., & Hjalager, A. M. (2017). Doing, Using, Interacting – Towards a New Understanding of Tourism Innovation Processes. In A. Kiralova (Ed.), *Driving tourism through creative destinations and activities* (Chapter 8, pp. 165-180). Hershey: IGI Global.

statistikarbete. Tillväxtanalys bedömer därför att frågan kring ansvarsfördelningen för detta arbete behöver utredas ytterligare.

Regler, tillstånd och tillsyn

Tillväxtanalys delar utredningens syn på att det finns behov av att fortsätta arbetet med regelförenkling och kortare handläggningstider med mera, naturligtvis inte enbart för företag inom turism och besöksnäringen³. Frågan kan dock vara särskilt viktig för besöksnäringen som domineras av många små företag.

Samlade konsekvenser av utredningens förslag

Utvärderingen saknar en målkonfliktsanalys. En målkonfliktsanalys är viktig eftersom turism och besöksnäring är till sin karaktär sektoröverskridande och påverkas av flera politikområden, vilket även påpekas i utredningen (kapitel 15.10). Målkonflikter har potential att försvåra prioriteringar och avvägningar mellan insatser för att utveckla näringen. Målkonfliktsanalys bör göras inför eventuella beslut om insats eller åtgärd som berör turism och besöksnäringen då det kan uppstå negativa konsekvenser inom andra berörda politikområden. Ett exempel på en möjlig målkonflikt är hur arbetet med en hållbar utveckling är förenlig med ökade transporter som besöksnäringen kan förväntas att bidra med.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit Carly Smith-Jönsson, avdelningschef Infrastruktur och investeringar.

Sonja Daltung
Generaldirektör

³ Tillväxtanalys (2010) "Regelbördans ekonomiska effekter- En teoretisk och empirisk analys" Rapport 2010:14.